

ОСОБЛИВОСТІ ТА АНАЛІЗ ФУНКЦІОНУВАННЯ РИНКУ ПЛАТІЖНИХ КАРТОК В УКРАЇНІ

Виконала:

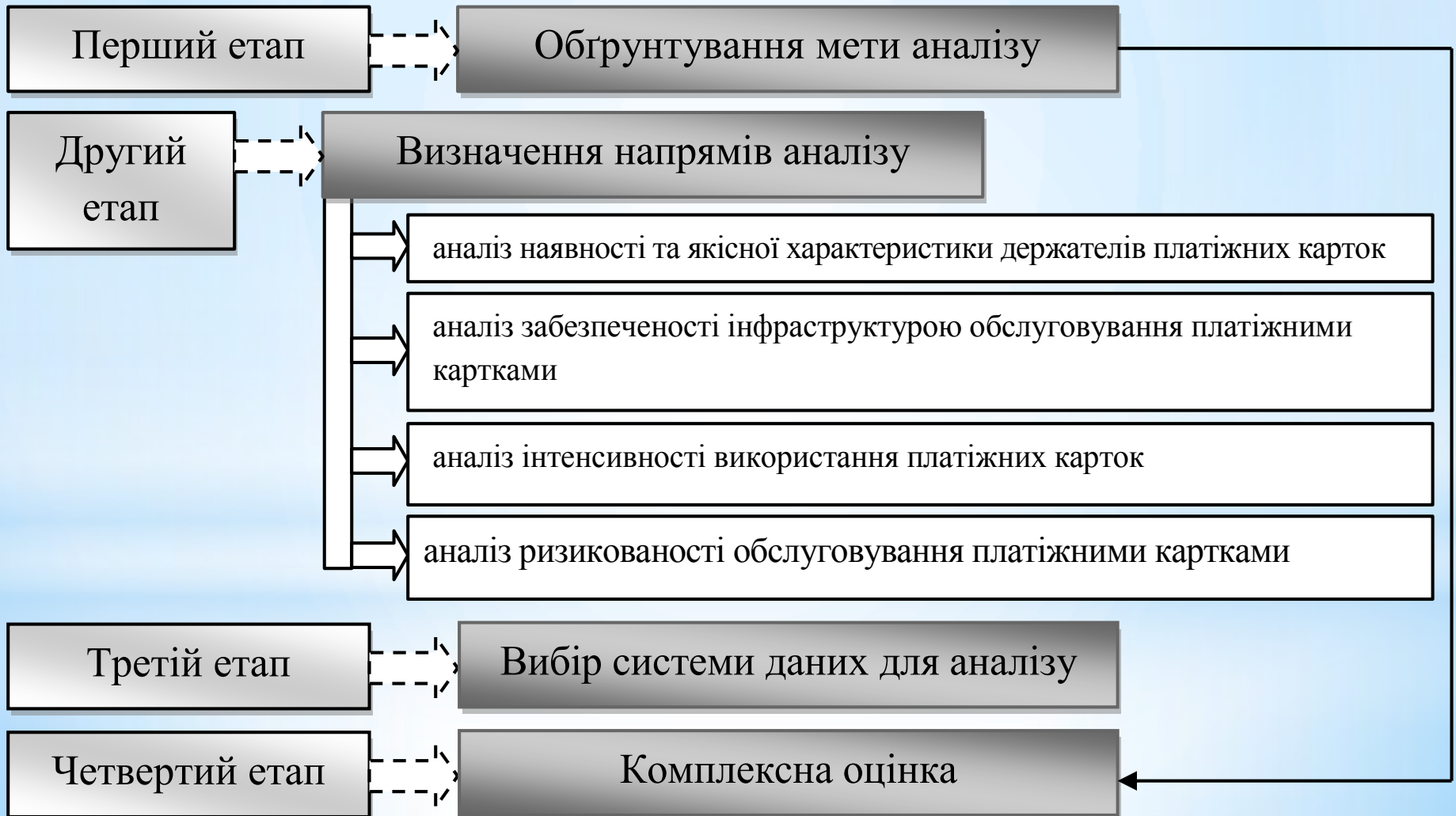
студентка 5 курсу,
гр. БСм-51 Луцького НТУ,
спеціальності 8.03050802
«Банківська справа»

Збирун Дарія Вікторівна

Визначальні ознаки ринку платіжних карток

Методичний підхід до оцінки ринку платіжних карток

“ Аналіз наявності та якісної характеристики держателів платіжних карток “

частка держателів платіжних карток

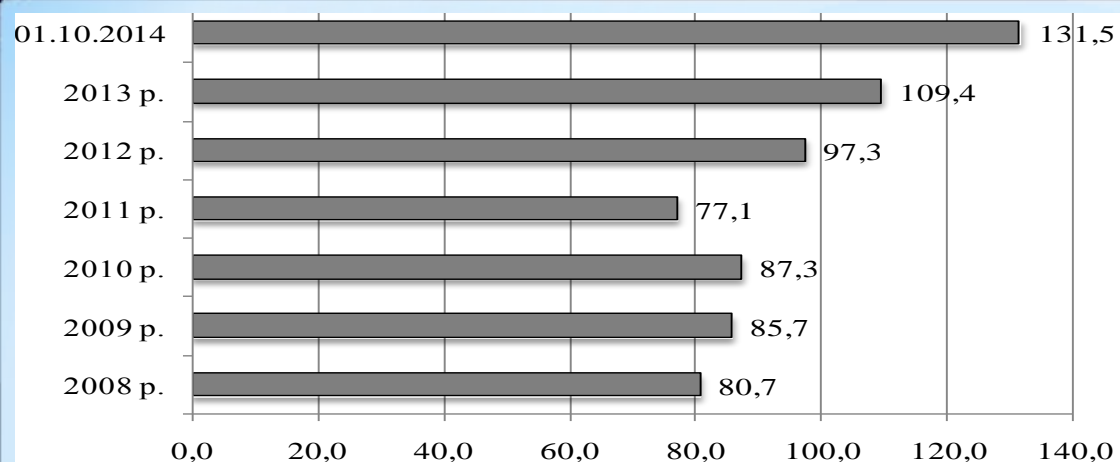
вікова характеристика держателів платіжних карток

статус зайнятості держателів платіжних карток

освітній рівень держателів платіжних карток

рівень добробуту держателів платіжних карток

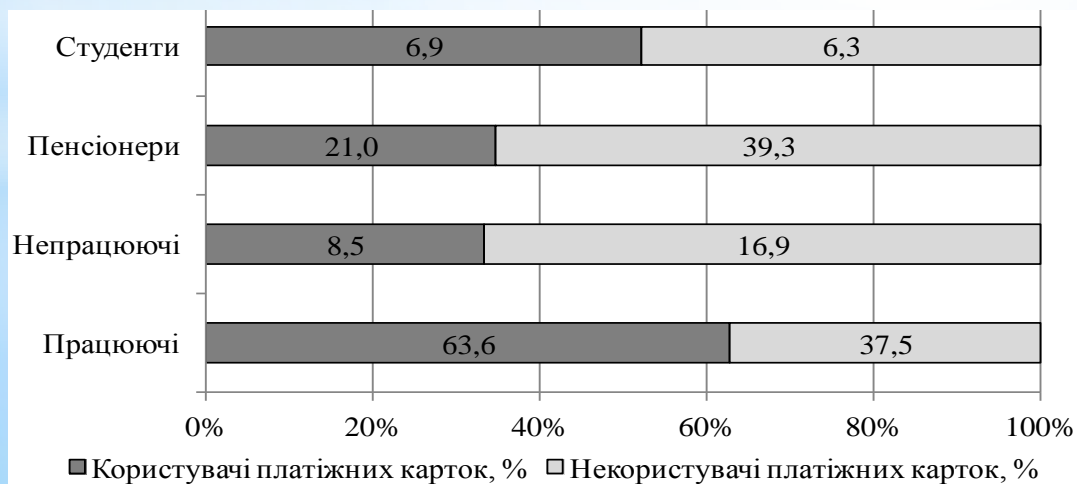
Частка держателів платіжних карток в загальній чисельності населення України за 2008–2014 рр., %

Вікова характеристика держателів платіжних карток в Україні станом на 01.01.2014 р., %

Вік	Користувачі платіжних карт, %	Некористувачі платіжних карт, %
16–19 років	4,5	6,1
20–29 років	22,3	15,8
30–39 років	18,8	14,2
40–49 років	18,3	15,1
50–59 років	18,6	14,8
60 років і старші	17,5	33,9

Аналіз статусу зайнятості держателів платіжних карток в Україні станом на 01.01.2014 р., %

**Аналіз освітнього рівня
держателів платіжних
карток в Україні
станом на 01.01.2014 р., %**

**Рівень добробуту
держателів
платіжних карток
в Україні
станом на 01.01.2014 р., %**

Рівень добробуту	Користувачі платіжних карт, %	Некористувачі платіжних карт, %
Низький	28,2	44,8
Середній	68,4	53,7
Високий	3,4	1,5

“ Аналіз забезпеченості інфраструктурою обслуговування платіжними картками “

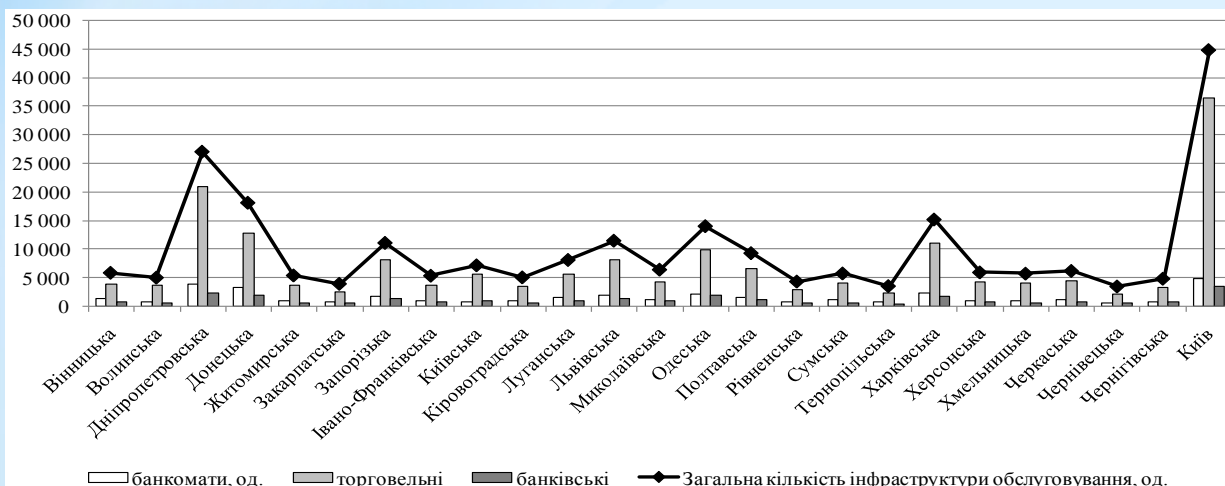
кількість підрозділів банків

кількість банкоматів

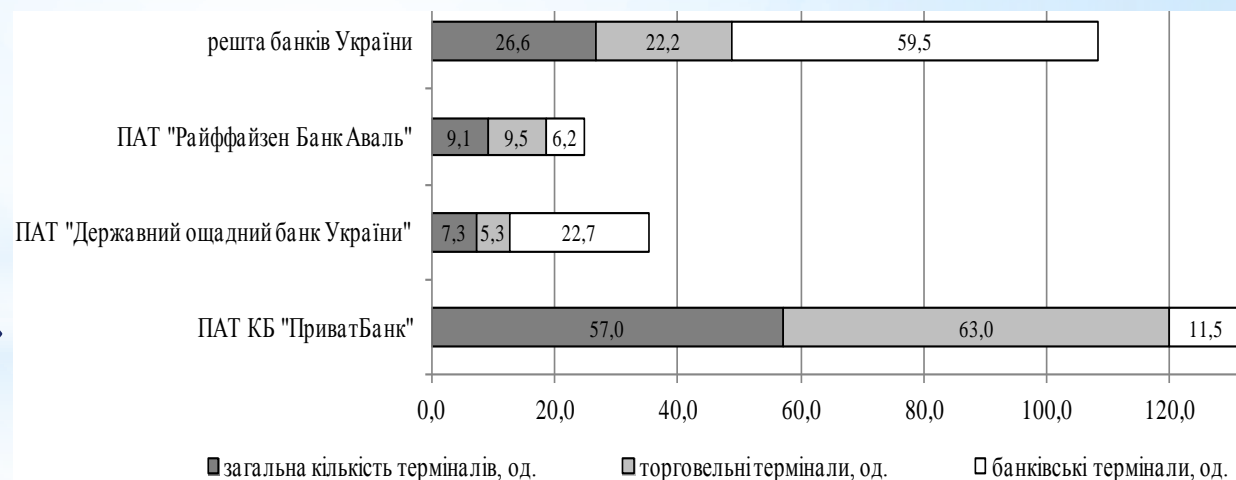
кількість торговельних терміналів

кількість банківських терміналів

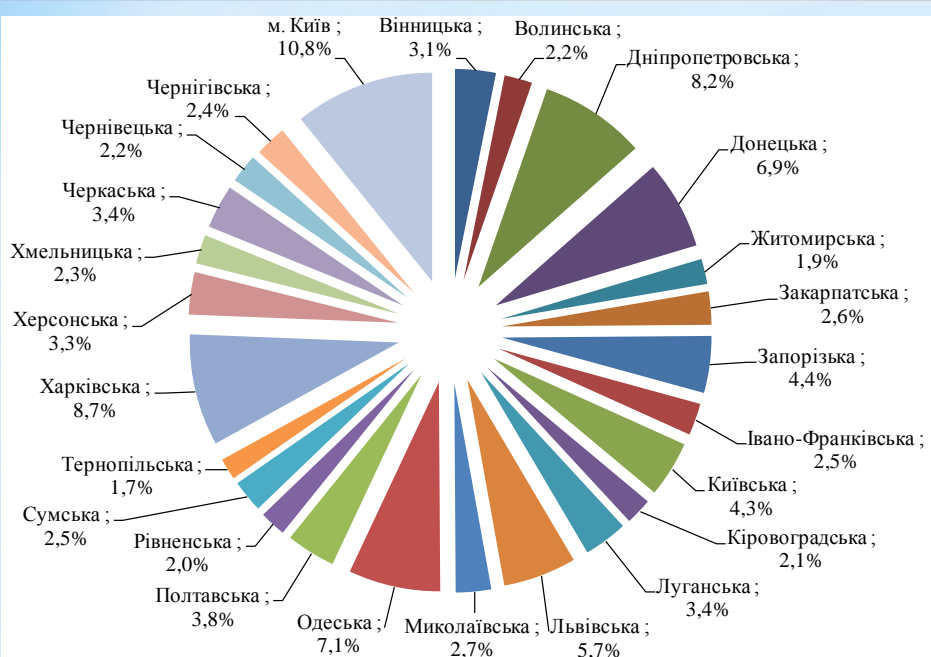
Аналіз інфраструктури обслуговування платіжними картками в розрізі регіонів України станом на 01.10.2014 р., %

Аналіз термінального обслуговування ринку платіжних карток в розрізі банків станом на 01.10.2014 р., од.

Концентрація підрозділів банків в регіонах України станом на 01.10.2014 р., %

Аналіз інфраструктури обслуговування платіжними картками за 2008–2014 рр.

Рік	Всього одиниць інфраструктурного обслуговування, з них:	Банкомати (од.)	частка від загальної кількості одиниць інфраструктурного обслуговування, %	Термінали (од.)					
				всього	частка від загальної кількості одиниць інфраструктурного обслуговування, %	торговельні	частка від загальної кількості одиниць термінального обслуговування, %	банківські	частка від загальної кількості одиниць термінального обслуговування, %
2008 р.	144713	27 965	19	116 748	81	85 260	73	31 488	27
2009 р.	132001	28 938	22	103 063	78	74 510	72	28 553	28
2010 р.	138303	30 163	22	108 140	78	80 544	74	27 596	26
2011 р.	156537	32 997	21	123 540	79	94 741	77	28 799	23
2012 р.	198876	36 152	18	162 724	82	133 964	82	28 760	18
2013 р.	261572	40 350	15	221 222	85	192 331	87	28 891	13
01.10.2014 р.	244260	38 461	16	205 799	84	178 564	87	27 235	13

НАПРЯМ

“ Аналіз інтенсивності використання платіжних карток “

кількість та обсяги операцій з платіжними картками

кількість платіжних карток в обігу

кількість активних платіжних карток

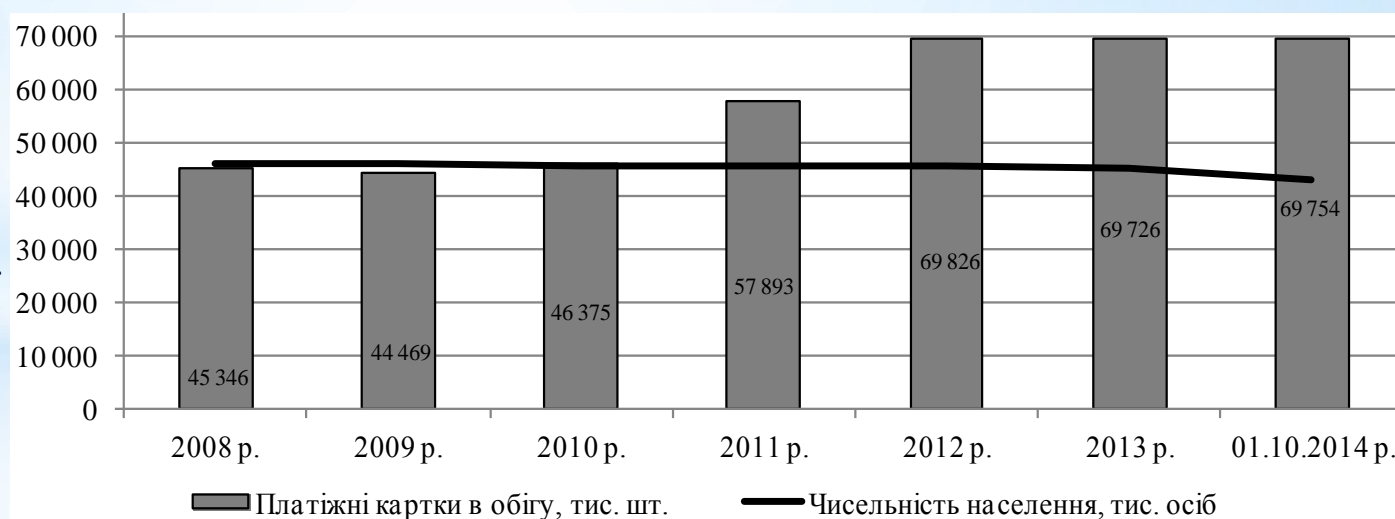
направленість використання платіжних карток

Аналіз кількості та обсягів операцій з використанням платіжних карток за 2008–2014 рр.

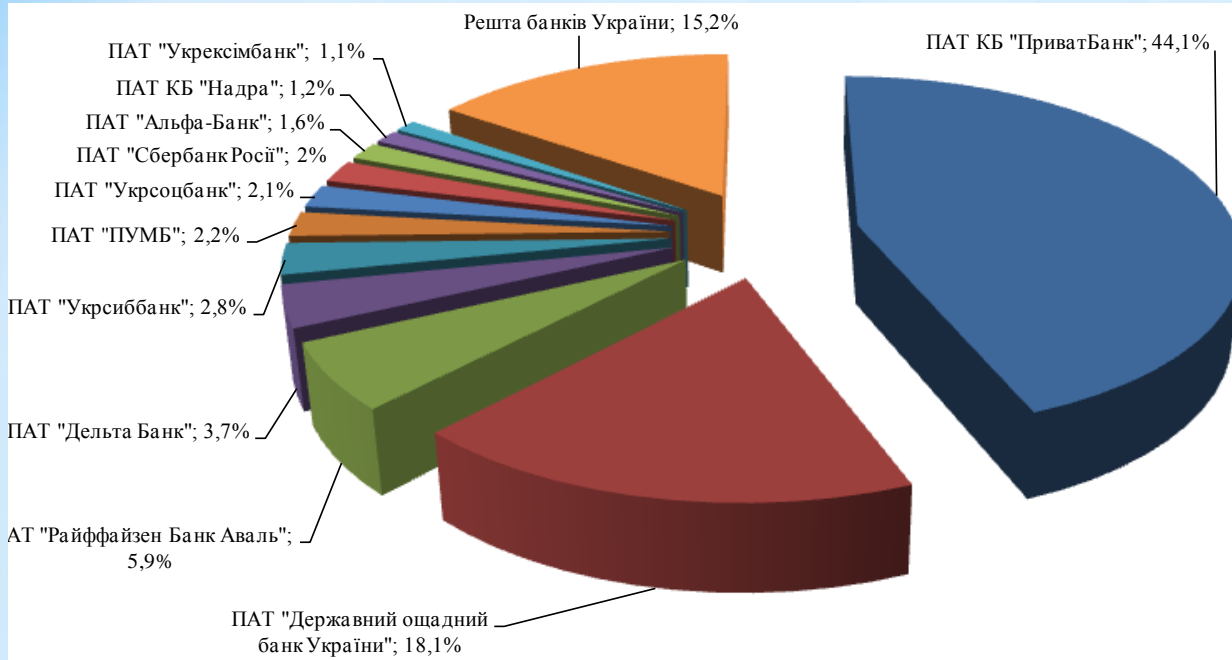

Рік	Кількість операцій					Сума операцій				
	Усього, млн. шт.	Безготівкові платежі, млн. шт.	Частка безготівкових платежів від загальної кількості операцій, %	Отримання готівки, млн. шт.	Частка безготівкових платежів від загальної кількості операцій, %	Усього, млн. грн.	Безготівкові платежі, млн. грн.	Частка безготівкових платежів від загальної суми операцій, %	Отримання готівки, млн. грн.	Частка безготівкових платежів від загальної суми операцій, %
2008 р.	634	67	10,6	567	89,4	372418	16980	4,6	355438	95,4
2009 р.	590	77	13,1	513	86,9	353166	18375	5,2	334791	94,8
2010 р.	692	121	17,5	571	82,5	450652	29463	6,5	421189	93,5
2011 р.	875	214	24,5	661	75,5	575979	46346	8,0	529633	92,0
2012 р.	1073	348	32,4	725	67,6	741480	91561	12,3	649859	87,6
2013 р.	1339	584	43,6	755	56,4	916027	159138	17,4	756889	82,6
01.10.2014 р.	413	251	60,8	162	39,2	271328	80428	29,6	190899	70,4

Кількість платіжних карток в обігу в Україні на душу населення за 2008–2014 рр.

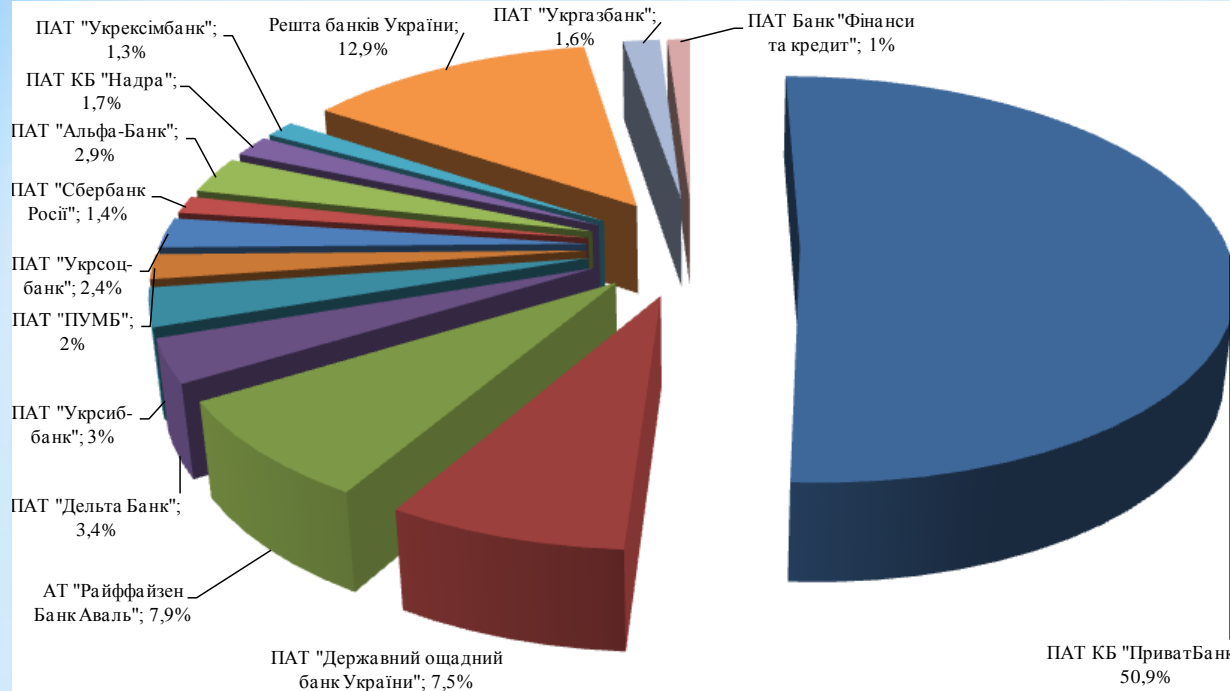
Частка платіжних карток, що перебувають в обігу, у розрізі банків України станом на 01.10.2014 р., %

Рік	Чисельність населення, тис. осіб	Активні платіжні картки, тис. шт.	Частка активних платіжних карток від їх кількості в обігу	Кількість активних платіжних карток на одну особу, шт.
2008 р.	46 143,7	38 576	85,1	0,8
2009 р.	45 962,9	29 104	65,4	0,6
2010 р.	45 778,5	29 405	63,4	0,6
2011 р.	45 644,4	34 850	60,2	0,8
2012 р.	45 560,2	33 106	47,4	0,7
2013 р.	45 439,8	35 622	51,1	0,8
01.10.2014 р.	42 965,1	33 197	47,6	0,8

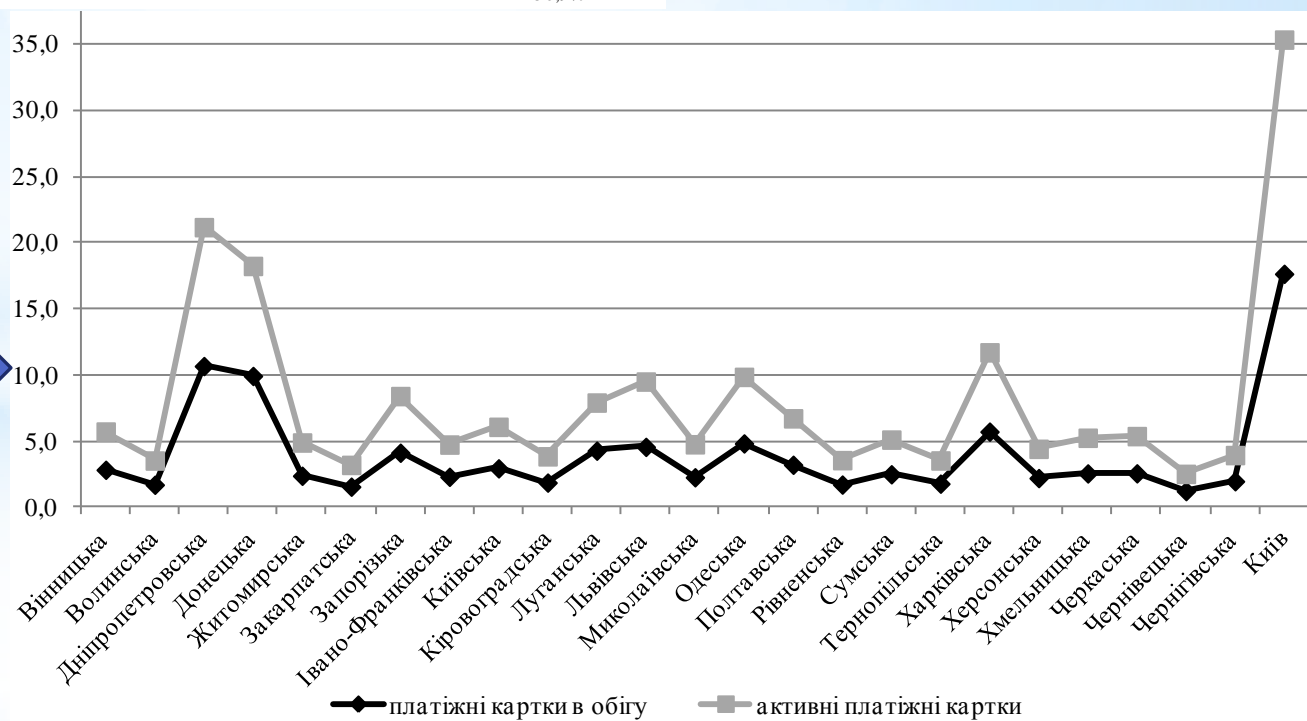
Аналіз кількості активних платіжних карток на душу населення України за 2008–2014 рр.

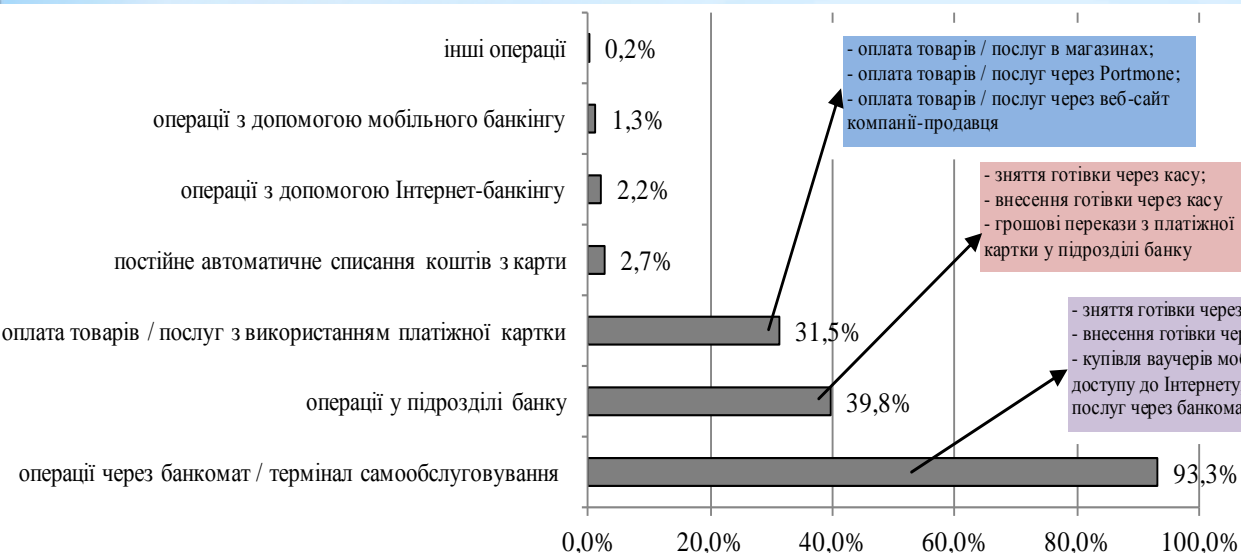

Частка активних платіжних карток у розрізі банків України станом на 01.10.2014 р., %

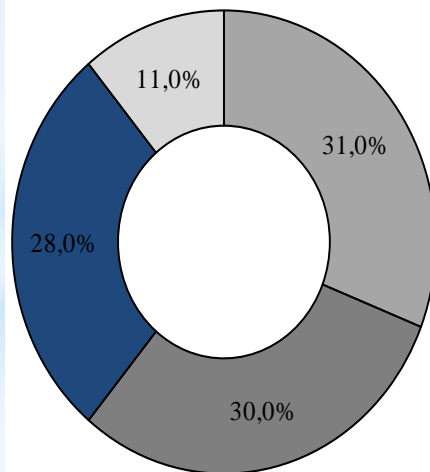
Аналіз ринку платіжних карток в розрізі регіонів України за рівнем їх використання станом на 01.10.2014 р., %

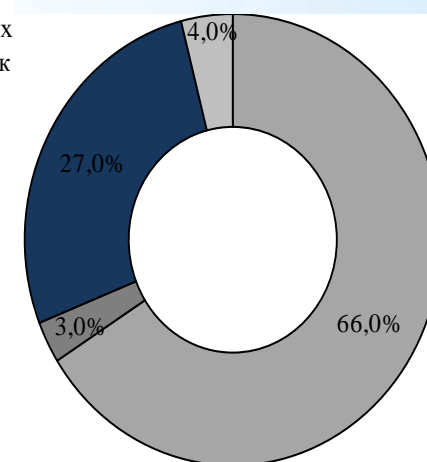

Аналіз направленості операцій з використанням платіжних карток (% до всіх держателів карток) у 2014 р.

грошове вираження

кількісне вираження

Структура розрахунків платіжними картами в мережі Інтернет у 2014 р., %

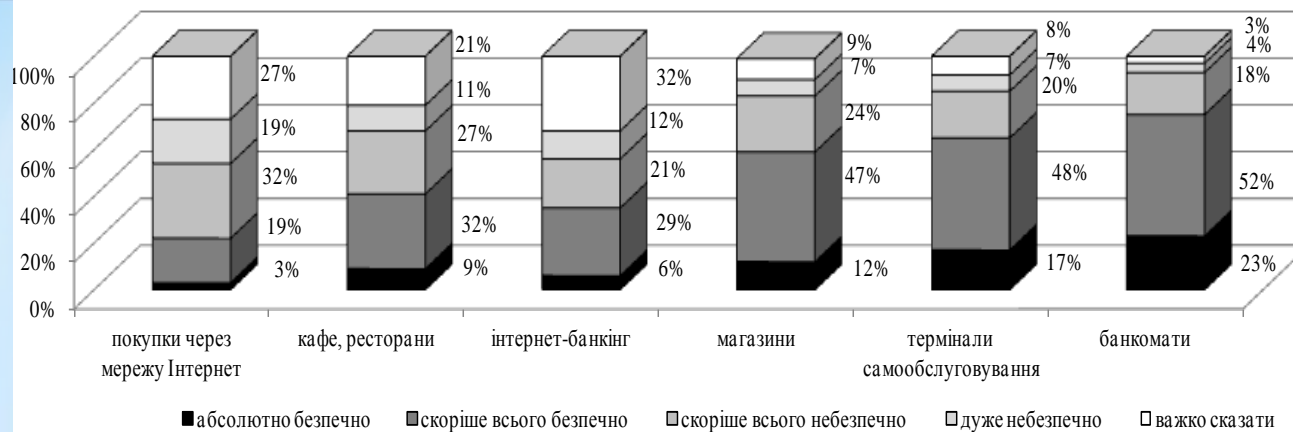

“ Аналіз ризикованості використання платіжних карток “

рівень безпеки платіжних каналів

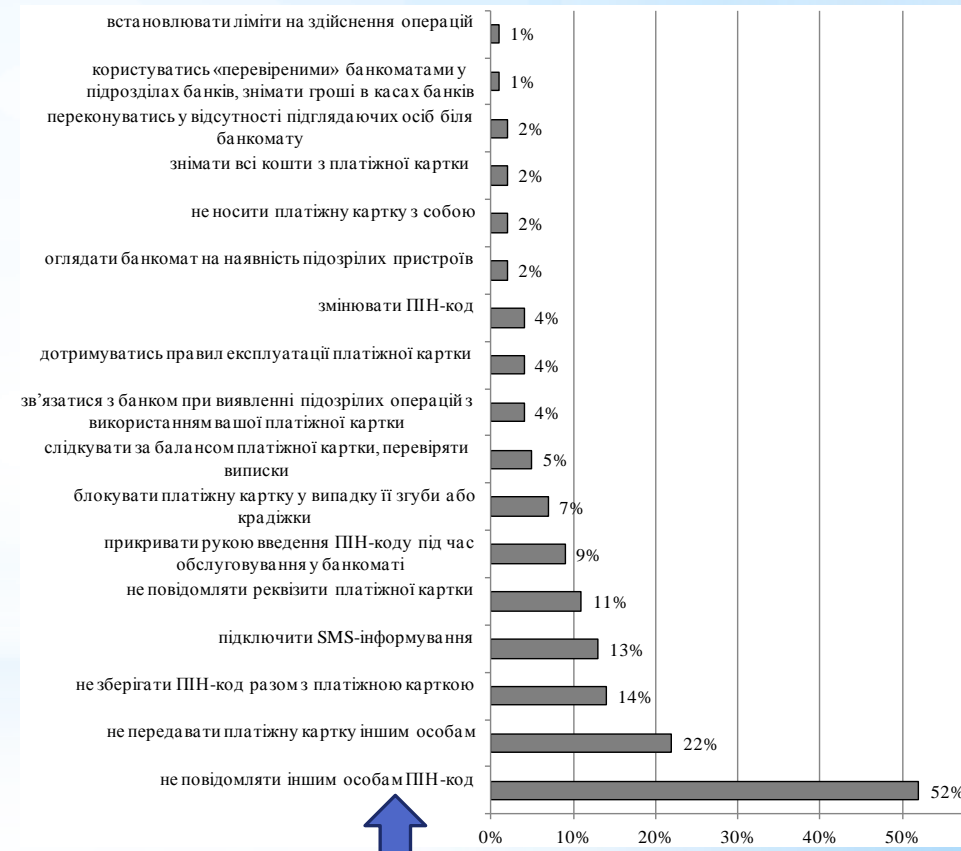
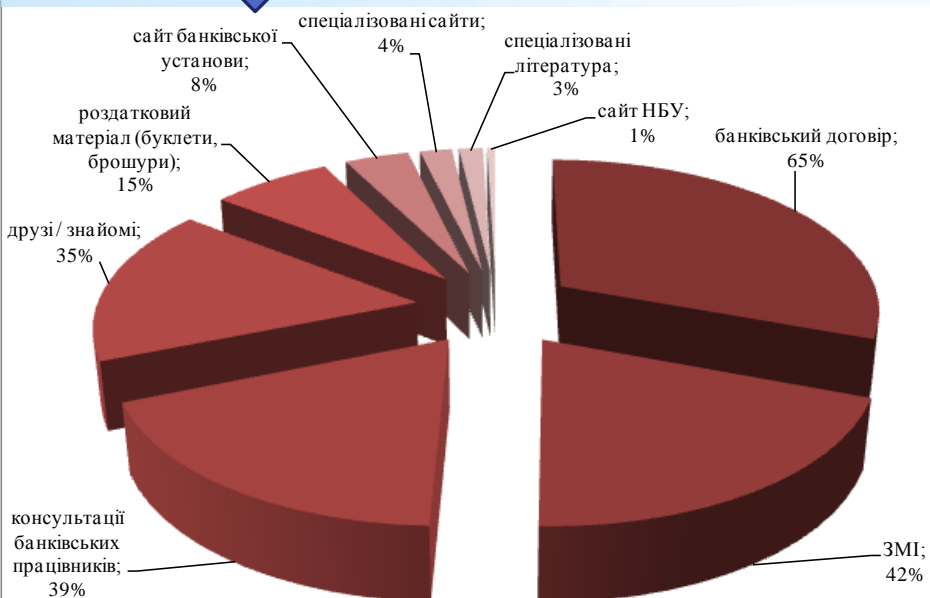
рівень поінформованості щодо безпеки операцій з використанням платіжних карток

рівень безпеки користування платіжними картками

Аналіз опитування щодо рівня безпеки платіжних каналів (2014 р.), %

Аналіз рівня поінформованості щодо безпеки операцій з використанням платіжних карток (2014 р.), %

Аналіз опитування щодо відомих способів безпеки користування платіжними картками (2014 р.), %

Комплексна оцінка ринку платіжних карток

<i>оцінка ринку платіжних карток</i>	частка держателів платіжних карток	вікова характеристика держателів платіжних карток	статус зайнятості держателів платіжних карток	освітній рівень держателів платіжних карток	рівень добробуту держателів платіжних карток	кількість підрозділів банків	кількість банкоматів	кількість торговельних терміналів	кількість банківських терміналів	кількість та обсяги операцій з платіжними картками	кількість платіжних карток в обігу	кількість активних платіжних карток	направленість використання платіжних карток	рівень безпеки платіжних каналів	рівень поінформованості щодо безпеки операцій з використанням платіжних карток	рівень безпеки користування платіжними картками
	+	+	+	+	+	-	-	-	+	+	+	+	-	+	-	
	<i>наявність та якісна характеристика держателів платіжних карток</i>					<i>забезпеченість інфраструктурою обслуговування платіжними картками</i>				<i>інтенсивність використання платіжних карток</i>			<i>ризикованість обслуговування платіжними картками</i>			

Набір стратегій перспективного функціонування ринку платіжних карток

Стратегії перспективного функціонування ринку платіжних карток

згідно визначальних ознак

наявність та
якісна характеристика
держателів
платіжних карток

Стратегія підвищення фінансової
грамотності населення

забезпеченість
інфраструктурою
обслуговування
платіжними картками

Стратегія розвитку та
переоснащення інфраструктури
обслуговування

інтенсивність
використання
платіжних карток

Стратегія максимальної
інтенсивності

ризикованість
обслуговування
платіжними картками

Стратегія подолання бар'єрів
ризикованості

Мета та інструменти реалізації стратегії підвищення фінансової грамотності населення

Стратегія підвищення фінансової грамотності населення

М Е Т А

збільшення чисельності держателів платіжних карток
та забезпечення їх якісної характеристики

І Н С Т Р У М Е Н Т И

формування моделі
максимальної
орієнтації
на потреби,
бажання та
можливості клієнта

забезпечення і
підтримка
високоякісного
клієнтського
сервісу

продовження
впровадження
різних видів
послуг, акцій для
різних категорій
клієнтів

постійна організація та
проведення рекламно-
просвітницької кампанії і
роботи з підвищення
фінансової освіти різних
категорій клієнтів

Мета та інструменти реалізації стратегії розвитку та переоснащення інфраструктури обслуговування

Стратегія розвитку та переоснащення інфраструктури обслуговування

М Е Т А
вдосконалення інфраструктури
обслуговування платіжними картками

І Н С Т Р У М Е Н Т И

інвестування
банків в
розвиток
інфраструктури
карткового
бізнесу

територіальне
розширення мережі
POS-терміналів,
банківських
терміналів та
банкоматів

досягнення
технічної
відповідності
інфраструктури
обслуговування
сучасним вимогам

здійснення роботи щодо
посилення зацікавленості
торгівельних закладів у
встановленні точок
інфраструктурного
обслуговування

Мета та інструменти реалізації стратегії максимальної інтенсивності

Стратегія максимальної інтенсивності

М Е Т А

нарощення інтенсивності використання
платіжних карток у проведенні усіх видів платежів

І Н С Т Р У М Е Н Т И

державна підтримка
карткового бізнесу шляхом
створення умов для поліпшення
структури грошового обігу за
рахунок масових безготівкових
розрахунків і скорочення
частки готівкових

утримання
існуючих та
залучення
нових
клієнтів

модернізація
існуючих карткових
продуктів і
підвищення їх
привабливості за
споживчими ознаками

формування
виваженої
тарифної
політики

Мета та інструменти реалізації стратегії подолання бар'єрів ризикованості

Стратегія подолання бар'єрів ризикованості

М Е Т А

досягнення високого рівня безпечності
і надійності використання платіжних карток

І Н С Т Р У М Е Н Т И

постійне проведення навчання користувачів платіжних карток щодо: можливих способів запобігання шахрайству; забезпечення належного рівня безпеки операцій з їх використанням; надійності платіжних каналів

вдосконалення існуючого і створення нового програмного комплексу задля забезпечення більшого захисту платіжних каналів

підвищення захисту карток від підробок

Наукове дослідження щодо дослідження особливостей та аналізу функціонування ринку платіжних карток в Україні дає підстави зробити ряд висновків:

1. Визначено на основі тлумачення понять «платіжна картка» та «ринок» зміст поняття «ринок платіжних карток», під яким розуміється сукупність відносин, пов'язаних з процесами купівлі-продажу товарів і послуг, оплати інших зобов'язань, отримання готівки через банківські автомати, а також здійснення операцій за допомогою інших каналів обслуговування. Обґрунтовано, що визначальними ознаками ринку платіжних карток є: наявність та якісна характеристика держателів платіжних карток; забезпеченість інфраструктурою обслуговування платіжними картками; інтенсивність використання платіжних карток; ризикованість обслуговування платіжними картками.

2. Розроблено методичний підхід до оцінки ринку платіжних карток на основі застосування авторської методики, яка на відміну від існуючих, дозволила комплексно оцінити ринок платіжних карток за визначальними його ознаками.

3. Встановлено згідно узагальнених результатів комплексної оцінки, що: 1) активними користувачами є працюючі люди з високим освітнім рівнем та середнім рівнем добробуту, а неактивними – люди пенсійного віку з повною загальною середньою освітою і середнім рівнем добробуту; 2) банкам необхідно вдосконалити інфраструктуру обслуговування платіжними картками по території всієї України (особливо в глибинці) і найбільшу увагу щодо розвитку платіжної інфраструктури слід приділити банкоматам і банківським терміналам; 3) кількість та обсяги операцій з використанням платіжних карток зменшились, що є негативним; на душу населення в Україні (з урахуванням немовлят і старих) припадає 1,6 платіжної картки, що є позитивною тенденцією; лідерами за кількістю випущених платіжних карток є: ПАТ КБ «ПриватБанк, ПАТ «Державний ощадний банк України» та ПАТ «Райффайзен Банк Аваль»; операції з використанням платіжних карток найчастіше здійснюються через банкомати/термінали самообслуговування, а найрідше – за допомогою мобільного банкінгу (1,3%); найбільша кількість та обсяги розрахунків з використанням платіжних карток у мережі Інтернет припадає на оплату телекомунікаційних послуг, а найменша відведена розрахункам за авіаквитки та інші операції; 4) безпечний рівень платіжних каналів характерний банкоматам, терміналам та магазинам, а небезпечний – мережі Інтернет; найбільшу інформованість щодо безпеки операцій з використанням платіжних карток надають банківський договір, ЗМІ і банківські працівники, а найменшу – сайт НБУ, інші спеціалізовані сайти та література; рівень спонтанного (без підказки) знання способів безпеки користування платіжними картками є низьким, що в цілому зумовило необхідність формування стратегій та інструментів перспективного функціонування ринку платіжних карток.

4. Обґрунтовано формування стратегій (стратегія підвищення фінансової грамотності населення; стратегія розвитку та переоснащення інфраструктури обслуговування; стратегія максимальної інтенсивності; стратегія подолання бар'єрів ризикованості) та інструментів перспективного функціонування ринку платіжних карток в Україні, які повинні бути націлені на збільшення чисельності держателів платіжних карток та забезпечення їх якісної характеристики; вдосконалення інфраструктури обслуговування платіжних карток; нарощення інтенсивності використання платіжних карток у проведенні усіх видів платежів та досягнення високого рівня безпеки і надійності використання платіжних карток.

ДЯКУЮ ЗА УВАГУ !!!

